

PWYLLGOR Y CABINET CYDRADDOLDEB - DYDD LLUN, 20 MAWRTH 2023

COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR Y CABINET CYDRADDOLDEB A GYNHALIWYD YN HYBRID YN SIAMBR Y CYNGOR SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB / O BELL TRWY DIMAU MICROSOFT - SWYDDFEYDD DINESIG, STRYD YR ANGEL, PEN-Y-BONT AR OGWR, CF31 4WB DYDD LLUN, 20 MAWRTH 2023, AM 09:30

Presennol

Y Cynghorydd – Cadeirydd

A R Berrow	HJ David	M J Evans	J Gebbie
W R Goode	D M Hughes	M Lewis	RL Penhale-Thomas
JC Spanswick	A Wathan	AJ Williams	HM Williams
E D Winstanley			

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

JPD Blundell a/ac N Farr

Swyddogion:

Zoe Edwards	Consultation Engagement and Equalities Manager
Stephen Griffiths	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Pwyllgorau
Emily Longley	Equalities & Welsh Language Officer
Carys Lord	Prif Swyddog - Cyllid, Perfformiad a Newid
Philip O'Brien	Rheolwr Trawsnewid Digidol a Gwasanaethau Cwsmer
Michael Pitman	Swyddog Gwasanaethau Democrataidd – Pwyllgorau
Lara Rowlands	Community Cohesion Officer
Lois Sutton	Children's Rights and Participation Worker

17. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr JP Blundell a N Farr.

18. DATGANIADAU O FUDDIANNAU

Datganodd y Cynghorydd J Gebbie fuddiant personol yn eitem 5 ar yr Agenda, fel Cadeirydd Corff Llywodraethu Ysgol Gynradd Mynydd Cynffig.

Datganodd y Cynghorwyr R Penhale-Thomas a R Goode ddiddordeb personol cyffredinol yn yr agenda yn ei chyfanrwydd, oherwydd eu bod ill dau yn gyflogedig gydag elusen dai yng Nghymru sy'n ymgychu ar faterion Cydraddoldeb.

19. CYMERADWYO COFNODION

PENDERFYNWYD: Cymeradwyo cofnodion cyfarfod Pwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet dyddiedig 23 Tachwedd 2022, fel cofnod gwir a chywir.

20. ADRODDIAD AR GODI PROFFIL AGENDA CYDRADDOLDEBAU AR DRAWS CYNGOR BWRDEISTREF SIROL PEN-Y-BONT AR OGWR (CBSP)

Cyflwynodd Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldebau adroddiad, a'i bwrpas oedd rhoi diweddariad i Bwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet dros am gynlluniau i godi proffil Cydraddoldebau a llunio cynllun gweithredu fydd yn siapio amcanion y Cynllun Cydraddoldeb Strategol (CCS) ar gyfer 2024-2028.

Fel gwybodaeth gefndir, dywedodd fod Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cynnwys Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus sy'n datgan bod yn rhaid i'r Cyngor ystyried yr angen i wneud y canlynol:

- Dileu gwahaniaethu, aflonyddu, erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall nas caniateir o dan y Ddeddf.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl y mae ganddynt nodweddion gwarchoddedig a'r rhai sydd hebddynt, er enghraifft drwy gael gwared ar anfantaision neu eu lleihau, cwrdd ag anghenion pobl sydd â nodwedd warchoddedig neu annog cyfranogiad mewn bywyd cyhoeddus a gweithgareddau.
- Annog cysylltiadau da rhwng y rhai sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt, er enghraifft drwy fynd i'r afael â rhagfarn a hyrwyddo dealltwriaeth.

Fe wnaeth Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldebau atgoffa'r Aelodau fod y Cyngor yn ymrwymedig i gynorthwyo i sicrhau bod pobl o bob nodwedd warchoddedig yn medru cyfranogi'n llawn yn ein cymuned fel dinasyddion cyfartal. Y naw nodwedd warchoddedig yma oedd:

- oedran
- anabledd
- ailbennu rhywedd
- priodas a phartneriaeth sifil
- beichiogrwydd a mamolaeth
- hil
- crefydd a chred
- rhyw
- tuedd rywiol

Esboniodd fod Cynllun Cydraddoldeb Strategol CBSP yn egluro sut y caiff amcanion cydraddoldeb eu cyflawni, gan wneud gwasanaethau'n hygyrch ac yn ymatebol i anghenion amrywiol y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn ymweld â'r fwrdeistref sirol.

Ychwanegodd ymhellach fod Cydraddoldeb yn amrywiol a bod angen i'r awdurdod gynnwys pobl a'u grwpiau cynrychioliadol yn ei brosesau cynllunio a gwneud penderfyniadau fydd yn eu cynorthwyo i ddatgloi eu potensial. Roedd angen i'r Cyngor hefyd ymgysylltu'n briodol â phobl i'n cynorthwyo i gyflawni ein dyletswyddau o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus er mwyn:

- Gosod amcanion cydraddoldeb yn y dyfodol;
- Adolygu ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol;
- Nodi sut y gall ein gwaith a'n gweithgareddau gyfrannu at gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol;
- Asesu effaith debygol y polisiau a'r arferion, sy'n cael eu cynnig neu eu hadolygu gennym, ar grwpiau gwarchoddedig.

Daeth Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldebau â'i hadroddiad i ben drwy gynghori, er mwyn cyflawni'r amcanion hyn, mai'r nod yw edrych i mewn i ffyrdd o godi proffil cydraddoldebau ar draws y sefydliad drwy fwrw golwg dros y Cynllun Cydraddoldeb Strategol cyfredol ac edrych ar y cyfle i sefydlu gweithgor corfforaethol i adolygu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol presennol a thrafod a chreu amcanion perthnasol i ffurfio'r camau newydd ar gyfer CCS 2024-2028.

Roedd y Cadeirydd o'r farn y gellid defnyddio Pwyllgor y Cabinet yn fwy effeithiol i yrru ei agenda ymlaen ac edrych am aelodau Grwpiau a Chymdeithasau i chwarae rhan

weithredol mewn materion cydraddoldeb ac amrywiaeth fel rhan o fusnes yr agenda yn y dyfodol, o dan ddeddfwriaeth fel Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Cadarnhaodd y Dirprwy Arweinydd y gallai strategaethau caffael a chomisiynu CBSP hefyd hyrwyddo'r nodau a'r amcanion uchod, yn ogystal â Bil a basiwyd yn ddiweddar yn y Senedd, o'r enw Partneriaeth Gymdeithasol. Gellid defnyddio hyn i gomisiynu darpariaeth, gan fod CBSP yn un o'r cyflogwyr mwyaf ym Mhen-y-bont ar Ogwr.

Roedd yr Arweinydd o blaid cyflwyno gweithgor corfforaethol a gobeithiai y byddai hyn yn cynnwys rôl i'n partneriaid allweddol, er enghraifft, Heddlu De Cymru, y Bwrdd Iechyd, yr Awdurdod Tân, y Gwasanaeth Prawf ac yn y blaen.

Ychwanegwyd ymhellach y byddai cynrychiolaeth o ysgolion a Chonsortia'r Ysgolion yn fuddiol, er mwyn cael mewnbwn gan yr ieuenctid o fewn y Fwrdeistref. Enwyd y grŵp YPOP fel enghraifft.

Dywedodd y Cadeirydd y byddai hefyd yn gadarnhaol gweld cynigion yng Nghynllun Lles y Bwrdd Iechyd yn cael eu cydlynu â Chynllun Corfforaethol y Cyngor a'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Teimlai Aelod hefyd y byddai'n fuddiol pe gallai'r rhai ag anabledd dysgu, sy'n derbyn cefnogaeth, hefyd chwarae rhyw ran ym musnes agendâu cyfarfodydd yn y dyfodol ac ategwyd hyn gan Aelod arall, gan ychwanegu pwysigrwydd cael cyfranogiad gan bobl oedd â 'phrofiad byw' o faterion a phroblemau, yr oeddent wedi bod drwyddynt yn eu bywyd nad oedd eraill mewn cymdeithas efallai wedi eu profi.

Dywedodd y Dirprwy Arweinydd yr hoffai weld ar yr agenda yn y cyfarfod nesaf a drefnwyd, Gynllun Gweithredu Hil, yn ogystal ag adroddiadau yn y dyfodol yn ymwneud â grwpiau yn ein cymdeithas â nodweddion gwarchoddedig.

PENDERFYNWYD: Bod Pwyllgor y Cabinet yn nodi'r adroddiad.

21. **ADRODDIAD DIWEDDARU GAN Y CYNGOR IEUENCTID**

Cyflwynodd y Gweithiwr Hawliau a Chyfranogiad Plant adroddiad, a'i bwrpas oedd rhoi diweddariad i Bwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet ar y gwaith a wnaed yn ystod y misoedd diwethaf gan y Cyngor Ieuenctid a Phobl Ifanc Balchder (YPOP).

Er mwyn rhoi rhywfaint o wybodaeth amlinellol i'r Aelodau, eglurodd fod Cyngor Ieuenctid Pen-y-bont ar Ogwr yn cynnwys maer, aelodau cabinet a thimau o gynghorwyr ifanc. Cafodd y corff ei sefydlu a'i redeg gan bobl ifanc leol, ac mae'n endid hollol ar wahân i Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

Roedd y prif flaenoriaethau a amlygwyd gan y Maer Ieuenctid a'r Dirprwy fel a ganlyn:

- Cynladwyedd ar gyfer y dyfodol;
- Addysg Democratiaeth a gwleidyddiaeth y DU mewn ysgolion;
- Ymdrin â Thrais Ieuenctid drwy atal;
- Ymwybyddiaeth o Iechyd Meddwl pobl ifanc a chymorth mewn ysgolion;
- Atal addysgol i ddod â hiliaeth ac anghyfiawnder i ben;
- Cefnogi Hawliau LGBTQ+

Cadarnhaodd y Gweithiwr Hawliau a Chyfranogiad Plant fod y Cyngor Ieuenctid yn awr yn cael dwy sesiwn y mis. Un sesiwn ar-lein, 'Sgwrsio ac Ymlacio', sy'n galluogi aelodau i fewngofnodi i Zoom/ar-lein i sgwrsio â Gweithiwr Ieuenctid a chymryd rhan mewn

cwisiau a gemau. Mae'r sesiwn arall yn gyfarfod ffurfiol y Cyngor Ieuenctid wyneb yn wyneb, sy'n digwydd ar y 3ydd dydd Mercher o bob mis. Mae'r Cyngor Ieuenctid yn cwrdd yn Neuadd Bytholwyrdd ac yn cymryd rhan mewn gweithdai, hyfforddiant, dadleuon ac ymgynghoriadau.

Maent wedi gweithio gyda staff Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a sefydliadau allanol fel Barod, Tîm y Comisiynydd Heddlu a Throsedd, Bwrdd Iechyd Cwm Taf, ynghyd ag eraill, ychwanegodd.

Yn ystod yr ychydig fisoedd diwethaf, gwnaeth y Cyngor Ieuenctid gyfraniad i'r ymgynghoriadau a amlinellwyd ym mharagraff 4.2 yr adroddiad.

Maent hefyd wedi tynnu sylw at ddiwyddiadau cenedlaethol ar y cyfryngau cymdeithasol megis:

- #gwisgomelynarDdiwrnodlechyddMeddwlIeuenctid;
- Diwrnod Rhyngwladol y Merched;
- Cymerodd y Maer Ieuenctid ac Aelod o'r Senedd Ieuenctid Aspen ran yn y Digwyddiadau Diwrnod Coffa Blynyddol ym Mhen-y-bont ar Ogwr;
- Cymerodd aelodau ran hefyd mewn sesiynau drwy ein Hwythnos Ddiogelu, gan dynnu sylw at wybodaeth ynghylch defnyddio sylweddau, trais domestig a chymorth iechyd meddwl.

Bu Gwion, y Dirprwy Faer Ieuenctid, yn brysur yn darparu ei hyfforddiant ar Ymwybyddiaeth Traws ar gyfer y Tîm Datblygu Ieuenctid a'r Tîm Uwchreoli ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Cafodd Gwion ei gydnabod am ei wasanaeth i'r gymuned drwy ennill Gwobr Uchel Siryf Canol Morgannwg.

Yna amlinellodd y Gweithiwr Hawliau a Chyfranogiad Plant rywfaint o waith a chynnydd Clwb Ieuenctid LGBTQIA+ (YPOP). Roedd mwy o fanylion am hyn ym mharagraff 4.5 yr adroddiad.

Gofynnodd y Cadeirydd a oedd yr aelodau ar y Cyngor Ieuenctid yn dod o bob rhan o'r Fwrdeistref Sirol.

Ymatebodd y Gweithiwr Hawliau a Chyfranogiad Plant drwy ddweud bod 10 aelod yn y Cyngor Ieuenctid presennol, er bod ymgyrch recriwtio yn mynd rhagddi ar hyn o bryd i gynyddu hyn, gan gynnwys drwy ysgolion. Roeddent hefyd yn ystyried grwpiau cynrychioliadol o Heronsbridge a grwpiau Iaith Gymraeg i gymryd rhan yn agenda'r Cyngor Ieuenctid. Ychwanegodd fod gwaith hefyd ar y gweill gyda Chynghorau Ysgol, er mwyn adeiladu rhwydwaith ohonynt fyddai'n bwydo i mewn i Gynlluniau Corfforaethol uwch.

Teimlai Aelod y Cabinet dros Gymunedau y gallai'r Cyngor Ieuenctid a grwpiau eraill fod yn rhan o weithio gydag ef ar brosiectau megis y Contract Gwastraff, yr agenda Di-garbon Net a'r agenda Werdd, ac yn y blaen.

Teimlai Aelod y dylid gwneud mwy i hyrwyddo'r Cyngor Ieuenctid a sut i gymryd rhan ynddo er mwyn i bobl ddod yn fwy ymwybodol ohono yn ardaloedd cymoedd y Fwrdeistref Sirol, gan nad oedd cynrychiolaeth ynddo o Gwm Ogwr.

Cymerodd y Gweithiwr Hawliau Plant a Chyfranogiad hyn i ystyriaeth ac ychwanegodd y gellid edrych ar hyrwyddo digwyddiadau Llais Ieuenctid ymhellach, yn enwedig gan fod cefnogaeth ychwanegol yn awr oddi wrth ddau weithiwr Ieuenctid Digidol newydd oedd wedi cael eu recriwtio'n ddiweddar.

PWYLLGOR Y CABINET CYDRADDOLDEB - DYDD LLUN, 20 MAWRTH 2023

Teimlai'r Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd hefyd yn eu tro y gallai'r Cyngor leuenctid gael rhywfaint o gysylltiad yn y dyfodol â Blaenraglen Waith y Cabinet.

PENDERFYNWYD: Bod Pwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet yn nodi'r adroddiad diweddar.

22. BLAENRAGLEN WAITH 2023-2024

Rhoddodd y Rheolwr Ymgynghori, Ymgysylltu a Chydraddoldeb adroddiad, yn gofyn am gymeradwyaeth Pwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet (PCC) ar gyfer Blaenraglen Waith arfaethedig 2023–2024.

Câi'r Flaenraglen Waith ei hamlinellu'n flynyddol ym mis Mawrth, gan gynnig materion cydraddoldeb allweddol i'r Pwyllgor eu hystyried o fewn y flwyddyn ariannol i ddod. Roedd y Flaenraglen Waith arfaethedig ynghlwm yn Atodiad 1 yr adroddiad.

Teimlai'r Cadeirydd y dylid ystyried Bywydau Traws yn y Fwrdeistref Sirol fel eitem ar gyfer yr agenda yn y dyfodol. Teimlai hefyd fod angen mwy o waith o ran ystyried sefydlu Gweithgorau ar gyfer rhai unigolion o fewn y Fwrdeistref Sirol.

Dywedodd Swyddogion y câi hyn ei ystyried fel rhan o'r Rhaglen ehangach.

PENDERFYNWYD: Bod Pwyllgor y Cabinet dros Gydraddoldeb yn cymeradwyo Blaenraglen Waith arfaethedig 2023-2024.

23. EITEMAU BRYD

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 11:30